

kivált ez ad hangot épp Argehei látásmódjának, annak, hogy *boltozattá* szűkül a tér végtelenje. Lényegbevágó így a végtelen boltozattá kristályosodása — térré, mely határol, de része a végtelenség mértanának. Nem kevésbé lényegbevágó a „semmi” kitapogatása e boltozaton, az Argehei-líra felhám alatti metafizikáját átítató semmié. Az istenség hiánya, valamint a kozmikus „szakadék” megléte együtt jár így az Argehei-féle képzeletbeliben a boltozattér e szerkezetével.

ZIRKULI PÉTER fordítása

TUDOR ARGHEZI

Titok

*Rejtély a nyelv is, titok; nem tudni, hogy miképpen,
De megfogam, előtör, másként más-más vidéken,
Világos és kemény itt, zord és mogorva másutt.
A benne rejlő eszme hanggá miért is másult?
Teste: könnyű levegő, fényesség a virága,
S mintha növényi töről, indázik szét az ága.
Akár az elme: vágthat, s testként áll minden előtt.
Valóban kóbor szerzet; — vajon mi volt előbb,
A szó? avagy az ember? Hisz nyelv sokfajta van,
Sokféleképp szól hozzánk, könyvekből hangtalan.
Csendül a szó alakja, vagy megjő néma csendben,
A rejtelemből sarjad, forrása ismeretlen.
Angyal a szó, vagy illat, oly könnyed, villan éppen,
És szél se kel, szárny se kell, azonnal tovaröppen?
Adjál minderre választ, iparkodj hát, diák,
Mert mind hallgatnak erről a bölcs grammatikák.*

Két zsoltár a Szél! Föld! ciklusból

XVIII.

Uram!

Talpamra kerekeket szereltem, és vállamra szárnyakat.

S tüzet helyeztem a kerekekbe és szárnyakba.

És most fényugárnál gyorsabban repülök, sasoknál magasabban, s közel a csillagokhoz.

Esticsillag suhant át szárnyamon, s hogy arannyal reá lőtt, tüzet fogott tőle a szárnyam.

Azt hittem, hogy sokasítom és tágítom az időt;

Hogy életem gazdagabb lesz —

Az idő pedig rövidült köröttem.

Odalent, a világ ölén, járomba fogva haladnak a jámbor ökrök, és szekereknek tavasz-szaga van, mint holmi templomoknak.

Fönt, a széna tetején, két gyerek falja a hűvösben szedett gyümölcsöt.
Ok nem tudnak majd szárnyat készíteni maguknak, hogy még följebb zuhanjanak, és tűz-kereket sem, hogy sebesebben haladjanak.

XIX.

Házamat mindenfelől veri a szél. Zúdulnak hordái. Döngetik lánc-kötegekkel és vas-rögökkel. Fejszék csapnak a torony gömbjére, vaskos fűrészek metszik át alapzatát. Csákány foga furakszik a kövek közé, hogy föltépje az épület inyét. Három nap és három éjjel türtem a fekete hullámok diadal-üvöltését.

És helyéből nem zökkent ki a vár.

Visszatért a tengerből a vihar, merített a mélyből olvadt ólmot vödreibe, és reá-zúdította a vár tornyaira.

De áll a vár.

Fölvonta akkor telt, hatalmas tömlőit, beléjük döfte a kardot, hogy a keserű vízbe fulladjam. Szarvig az iszapban álltak állataim, cédrusaim ághegyét is ellepte a mocsár, és a sár-özön sem bírhatta le vagyonomat. Följebb emelkedett a vár, a fák kirántották karjaikat a sírból, és az égnek lendítették.

El akarsz pusztítani engem, hogy vasat, vizet és tüzet hozol reám. Miért? Hát oly erős volnék, mint Jób, hogy rendre minden erőm próbára tétetik és megtöretik?

Eszrevettem én, hogy apró-cseprő óráimmal mit se törődve attól gerjedsz haragra, ha építeni akarok, és az bőszt fel, ha lopva hozzálátok. Teremtett világodban építők sok-sok nemzetségének jut hely. Nekem egy szakadékot adtál, és mélye fölött egyetlen magas szegélyt — rőfnyi helyet. Aggaszt téged, hogy építettem, oda hát azért tettél, hogy egyensúlyom veszítsem és lezuhanjak? Csúfos ajándokoddal beértem én, és azt mondtam magamban: ott is lehet építeni valamit; s építettem, hordtam hátamon odalentről, az éles kaptatón gerendák és oszlopok terhét, föl, egészen az égi Rabok-útjáig. Nem foszlott-é le rólam eléggé a hús? Térdem csontjait nem vonszoltam-é egyenest a köveken, míg rajtuk feljutottam? Miért sújtasz sűrű sötéttel és széllel és lángoló hőséggel?

Lepkéket küldtél nekem, és férgesek voltak.

Hüvösséget küldtél nekem, és vertél jégesővel.

Fényt küldtél nekem, és fölperzselted rétetem.

De megadtad nekem a szavakat, hogy jajongjak és kérdezzek.

Bocsáss meg, Uram, ez a kincs nagyobb...

ZIRKULI PÉTER fordításai

SZOZJETUNIO

„Az emberek majd segítenek”

VALENTYIN RASZPUTYIN : PÉNZT MARIJÁNAK

...„Mintha átok ülné az üzletet.” Minden boltost bajba kever, már-már fátumszerűen függetlenül a munkavégzés tisztességétől. S most Marija került sorra: a régóta várt revizor elképesztően nagy összegű, ezer rubelnyi hiányt állapított meg. Kuzmának, az asszony férjének ennyi pénzt kell — kellene — előteremtenie, öt nap alatt. Ennyi haladékot adott, humanus gesztusként, a revizor, s ha a pénz nem lesz együtt, Marijára börtön vár. Önerőből e fantasztikusnak tűnő summa jelentéktelen